

بررسی حکایت های عرفانی ابن سینا و شیخ اشراق

دکتر قدرت الله خیاطیان^۱، دکتر عظیم حمزئیان^۲، زهرا اسدی^۳

۱- دانشیار دانشگاه سمنان

۲- استادیار دانشگاه سمنان

۳- دانش آموخته ی کارشناسی ارشد دانشگاه سمنان

چکیده

از نگارش مقاله، تبیین نظرات هستی شناسانه و عرفانی ابن سینا و سهروردی است. هر دو دارای دیدگاه مشترک عرفانی هستند، گویا دغدغه شان در این رساله سیروسلوک عرفانی و حرکت در طریق الی الله است آنان برای تبیین هدف و مقصودشان از زبان رمز، تمثیل و از آیات واحادیث و روایات نبوی و ائمه ی معصومین بهره می برند، در آثار آنان شخصیت های اسطوره ای و عناصری چون عقول، خصوصاً عقول عشره که از آن در حکمت سهروردی سخن به میان آمده ؛ دیده می شود. حکمای مشائی سلسله علل را با براهین مشائی بیان می کنند؛ سهروردی تلفیقی بین عقل و نور پدید آورده، از این رو دیدگاه او اشراقی است؛ جهان را با مراتب انوار تفسیر می کند؛ آنان گذشته از جایگاه فلسفی خود، در دنیای تصوف نظرات خود را بروز داشته اند؛ این را می توان از خلال آثار عرفانی آنان دریافت؛ آثار ابن سینا چون رساله الطیر، سلامان و ابسال، حی بن یقظان و رساله فی العشق، و آثار سهروردی، مانند آواز پر جبرئیل، عقل سرخ، فی حقیقه العشق و روزی با جماعت صوفیان. در این نوشتار به روش توصیفی - مقایسه ای به تبیین آثار تمثیلی پرداخته شده ؛ هر دو شخصیت به یک نوع وحدت نظر رسیده اند و آن اشتراکات عرفانی و سیر و سلوک است.

واژه های کلیدی : ابن سینا، شیخ اشراق، رساله الطیر ، عقل سرخ

مقدمه:

حکایت های ابن سینا و شیخ اشراق سرشار از مفاهیم عرفانی و فلسفی و سیروسلوکی است، رموز تصوف و عرفان در آن لحاظ شده است و در قالب داستان و تمثیل داستان و تمثیل و حکایت به رشته ی تحریر در آمده است، در تمام حکایت ها و آثار عرفانی این دو فیلسوف و درعین حال عارف؛ می توان رگه های قرآن و آموزه های دینی و احادیث نبوی و منقول از ائمه ی معصومین را دریافت؛ هم چنین در آن می توان ردپای شخصیت های تاریخی و اسطوره ای از جمله رستم، اسفندیار، زال، کوه قاف و عناصر سمبولیک، عوالم خیال و ماورای ماده و در واقع سیر در حکایت های عرفانی این دو شخصیت سیر در عوالم روحانی است که خواننده را متوجه خود می